

Załącznik
do uchwały nr XXXVII/180/10
Rady Gminy Wizna
z dnia 29 czerwca 2010r.

PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI
WIZNA
NA LATA
2008 - 2017

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	4
2.1. Charakterystyka ogólna miejscowości	4
2.2. Historia miejscowości	5
2.3. Środowisko kulturowe.....	8
2.4. Środowisko przyrodnicze	14
2.5. Gospodarka i turystyka.....	15
2.6. Rolnictwo	17
2.7. Infrastruktura społeczna	18
2.8. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna	21
2.9. Obszary o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców	23
3. OCENA SŁABYCH I MOCNYCH STRON MIEJSCOWOŚCI.....	25
4. KIERUNKI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI I PLANOWANE DZIAŁANIA	28
5. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE	33

1. WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w najbliższych latach. Zakłada podejmowanie zróżnicowanych działań: kształtujących rzeczywistość wiejską w sposób zapewniający zachowanie walorów środowiskowych, dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich; poprawiających jakość życia m.in. poprzez rozwój infrastruktury, zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich; wpływających na wzrost atrakcyjności turystycznej tych terenów.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Plan Odnowy Miejscowości Wizna jest dokumentem strategicznym, określa najważniejsze działania w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2008-2017. Konieczność posiadania Planu Odnowy Miejscowości wynika z potrzeby wykorzystania istniejącego potencjału i szans rozwojowych. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, m.in. w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”, przede wszystkim na inwestycje mające poprawić komfort życia lokalnych społeczności.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, jej historię, analizę zasobów służącą przedstawieniu stanu rzeczywistego, analizę mocnych i słabych stron, planowane kierunki rozwoju, a także zakładane przedsięwzięcia wraz z szacunkowymi kosztami i harmonogramem działań.

Cele i działania zaproponowane w opracowaniu są zgodne i komplementarne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu takimi jak Narodowa Strategia Spójności, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku oraz Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Wizna do 2015 roku.

Niniejszy plan jest dokumentem otwartym, stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

2.1. Charakterystyka ogólna miejscowości

Wizna jest dużą wsią gminną położoną w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie łomżyńskim. Od miasta powiatowego – Łomży, dzieli ją ok. 20 km, od stolicy województwa – Białegostoku, ok. 60 km. Położona jest w sąsiedztwie drogi krajowej nr 64 łączącej drogę krajową nr 8 Warszawa – Białystok z drogą krajową nr 61 Łomża – Augustów; przebiegają przez nią drogi powiatowe: nr 1934B Piątница Poduchowna – Drozdowo – Bronowo – Wizna oraz nr 1961B Wizna – Męczi – Jedwabne.

Rysunek 1. Położenie Wizny w powiecie łomżyńskim i gminie Wizna

Źródło: www.gminy.pl

Powierzchnia Wizny obejmuje 21 km², co stanowi 16% powierzchni gminy (133 km²). Wiznę zamieszkuje 1505 osób, w tym 757 kobiet i 748 mężczyzn; gęstość zaludnienia wynosi 72 osoby/km².

Mieszkańcy miejscowości stanowią 1/3 ogółu ludności gminy.

Wizna jest jedną z 24 miejscowości na terenie gminy, jest podzielona na 2 sołectwa: Wizna I i Wizna II. Jest największą miejscowością, siedzibą władz gminy oraz głównym ośrodkiem administracyjnym i usługowym.

Struktura użytkowania gruntów przedstawia się następująco: użytki rolne – 81%, lasy i grunty leśne – 10%, pozostałe grunty – 9%.

Mieszkańcy utrzymują się głównie z rolnictwa, jednak malowniczy krajobraz i piękne rozlewiska Narwi sprawiają, że rozwija się również turystyka i powstają gospodarstwa agroturystyczne.

2.2. Historia miejscowości

Wizna jest jedną z najstarszych osad na Mazowszu i w obecnym województwie podlaskim, dokumenty pisane i badania archeologiczne potwierdzają jej istnienie już w XI wieku. Wizna i ziemia wiska w okresie tworzenia się państwa polskiego była terenem granicznym osadnictwa mazowieckiego. Ze względu na strategiczne położenie, już w XI wieku powstał tu gród obronny – okazały drewniany zamek, umocniony izbicowym obwodem warownym z pięcioma basztami, z murowaną wieżą nad bramą wjazdową. Od połowy XII wieku Wizna była siedzibą kasztelanii, a od 1379 do 1795 roku stolicą ziemi wiskiej, która w XVI wieku obejmowała 1420 km², czyli obszar ponad 10-krotnie większy od terenu obecnej gminy. W 1370 roku Wizna otrzymała prawa miejskie, w 1390 roku erygowano parafię. W latach 1382-1401 zamek wiski był siedzibą Krzyżaków. W 1526 roku ziemia wiska została włączona do Korony i od tego czasu Wizna jako miasto królewskie i stolica ziemi wiskiej była aż do rozbiorów siedzibą starostwa grodzkiego i sądów oraz miejscem sejmików szlacheckich. W XV i XVI wieku Wizna była ważnym miastem północnego Mazowsza, prowadził tędy ważny szlak handlowy z Litwy do Krakowa. Prowadził tędy również szlak wodny – Narwią, a potem Wisłą płynęły do Gdańska tratwy wiozące drewno i inne dary lasu, w XIX wieku szlak ten stał się częścią trasy łączącej Wisłę z Niemnem.

W Wiźnie przebywały królowa Bona Sforza i Anna Jagiellonka, tędy drogę na Wawel odbyły zwłoki króla Zygmunta Augusta, częstym gościem był król Stanisław August Poniatowski.

W 1664 roku rynek w Wiźnie był widownią niecodziennego zdarzenia: na stosie spłonęła Barbara Królka, oskarżona o rzucenie czarów na poborcę ziemi wiskiej Wacława Jeziorkowskiego i jego rodzinę.

W połowie XVII wieku podczas najazdu szwedzkiego miasto uległo zniszczeniu. W 1676 roku Wizna miała zaledwie 250 mieszkańców, natomiast w roku 1797 zamieszkiwało ją już 1098 osób. W XVIII wieku w ziemi wiskiej było 5 miast: Grajewo, Radziłów, Szczuczyn, Wąsosz i Wizna.

Po trzecim rozbiorze Polski Wizna znalazła się w zaborze pruskim, została przyłączona do powiatu biebrzańskiego.

Mieszkańcy Wizny aktywnie uczestniczyli w powstaniu styczniowym, brali udział w walkach, pomagali powstańcom, żywiąc ich i ukrywając. W 1867 roku car odebrał Wiźnie prawa miejskie, karząc ją w ten sposób za udział mieszkańców w powstaniu. Po utracie praw miejskich została siedzibą urzędu wójtowskiego gminy Bożejewo.

W 1860 roku Wizna miała 2573 stałych mieszkańców, w okresie międzywojennym było ich ok. 3300, wielu narodowości żydowskiej. W Wiźnie mieściła się w tamtym okresie synagoga położona nad Narwią, niedaleko obecnej szkoły.

W roku 1883 wakacje spędzała tu dwukrotna noblistka Maria Skłodowska-Curie.

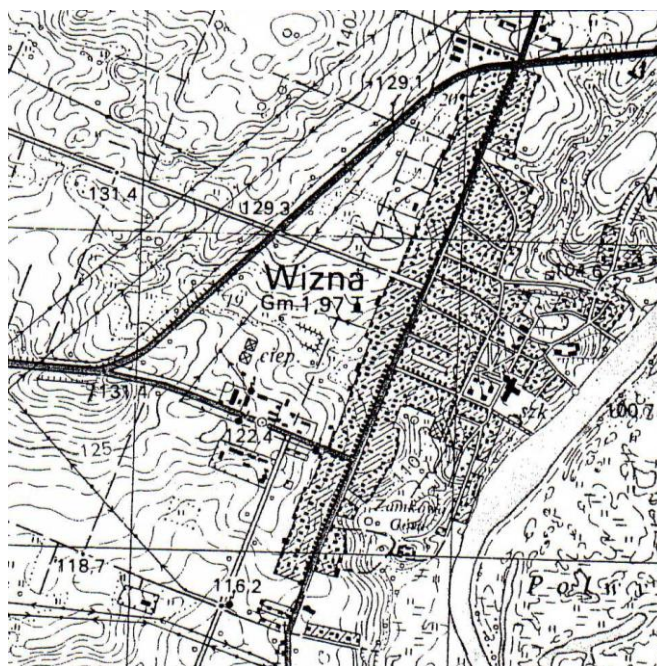
W 1939 roku w okolicy Wizny znajdował się jeden z punktów polskiej linii obronnej opartej o rzekę Narew. Dowódcą odcinka był niespełna 31-letni kapitan Władysław Raginis, którego oddział liczący 700 żołnierzy przez 3 dni powstrzymywał 43-tysięczną dywizję pancerną gen. Guderiana. Dzięki bohaterskiej obronie we wrześniu 1939 roku Wizna została nazwana przez historyków polskimi Termopilami.

W 1955 roku powstała gmina Wizna. W latach 60-ych XX wieku Wizna została zelektryfikowana, w 1963 powstał ośrodek zdrowia i punkt apteczny, w 1966 rozpoczęła działalność lecznica weterynaryjna, w 1967 oddano do użytku nową szkołę. W 1972 roku z inicjatywy i przy pomocy mieszkańców wymieniono stare bruki na ul. Czarnieckiego. Wielu zwolenników miał również zamiar budowy przystani i plaży przy Narwi oraz

uruchomienie przeprawy promowej – zdobyto nawet pieniądze, jednak brak wykonawcy uniemożliwił realizację projektu. W 1973 roku została założona Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Wiźnie.

Do dzisiaj przetrwał średniowieczny układ przestrzenny ulic wychodzących z prostokątnego rynku. Rynek wiski, wyznaczony przez księżną Annę Mazowiecką, jest większy niż rynek Starego Miasta w Warszawie. Dzięki opiece księżnej Anny, która przejęła władzę w Wiźnie na początku XVI wieku, miasto uzyskało nowoczesne rozplanowanie, centralne położenie rynku, od którego każdego narożnika rozchodziły się po dwie ulice, usytuowanie nowego murowanego kościoła św. Jana Chrzciciela na wzgórzu określanym mianem Ogrodów poza granicami ówczesnego miasta, a także przeznaczenie otoczenia poprzedniego kościoła św. Marka na poszerzenie wcześniej istniejącego cmentarza.

Rysunek 2. Plan miejscowości Wizna

Historyczny układ urbanistyczny podlega ochronie konserwatorskiej polegającej na:

- zachowaniu historycznego rozplanowania ulic, placów, kwartałów, bloków zabudowy i podziałów parcelacyjnych;
- konserwacji obiektów zabytkowych oraz obiektów o wartościach kulturowych wyłącznie według specjalistycznych projektów pod nadzorem konserwatora;
- dostosowaniu nowej zabudowy do istniejącej historycznej w zakresie skali, proporcji i formy brył.

W Wiźnie dominuje zabudowa zagrodowa. Wokół rynku zachowała się częściowo luźna, kalenicowa, parterowa, drewniana i murowana zabudowa pochodząca z XIX i XX wieku.

Zdjęcie 1. Drewniane domy z charakterystycznymi lukarnami w kalenicowej zabudowie wokół rynku

W zachodniej części miejscowości znajduje się charakterystyczny ciąg stodół uszeregowanych kalenicowo.

2.3. Środowisko kulturowe

Na terenie Wizny znajdują się interesujące obiekty historyczne oraz miejsca pamięci narodowej, a także obiekty cenne pod względem kulturowym, związane z historią tego terenu.

Do najważniejszych należą:

- późnogotycki kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela; pierwotny kościół zbudowany ok. 1502 roku, został zniszczony w czasie wojen szwedzkich i odrestaurowany w 1658 roku, ponownie był remontowany po pożarze, który wybuchł ok. 1720 roku, 17 sierpnia 1944 roku został wysadzony przez wycofujących się Niemców; obecna świątynia zbudowana w latach 1951-58 jest rekonstrukcją kościoła w jego pierwotnym gotyckim kształcie, murowana z cegły z użyciem kamieni polnych do budowy fundamentów, bryła kościoła jest osadzona na planie prostokąta z bocznymi absydami i chórem na balkonie, wewnątrz stanowią trzy nawy – główna i dwie boczne niższe od niej o jedną trzecią; w kościele warto obejrzeć barokowy obraz Adoracja Dzieciątka z I połowy XVIII wieku oraz wyciągnięte z gruzów wysadzonego kościoła: rzeźbę św. Anny Samotrzec z 1609 roku, barokową rzeźbę Boga Ojca z XVII wieku, krucyfiks z późnogotycką rzeźbą Chrystusa z początków XVI wieku;

Zdjęcie 2. Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela w Wiznie

- barokowa dzwonnica zbudowana ok. 1650 roku staraniem proboszcza wiskiego Wincentego Szultza, zbudowana z cegły na planie prostokąta, dwukondygnacyjna z namiotowym dachem zwieńczonym cebulastą iglicą z krzyżem, znajdują się w niej dzwony z XVI i XVIII wieku oraz sygnaturka z 1889 roku; na ścianie dzwonnicy umieszczona jest tablica z planem sytuacyjnym „Reduty pod Wizną” oraz płaskorzeźby z postaciami kpt. Witolda Kiewlicza i kpt. Władysława Raginisa;

Zdjęcie 3. Barokowa dzwonnica

- cmentarz rzymskokatolicki z początku XX wieku mieszczący się w miejscu wczesnośredniowiecznego podgrodzia;

Zdjęcie 4. Cmentarz rzymskokatolicki w Wiźnie

- kaplica cmentarna z 1929 roku wzniesiona na miejscu pierwotnego kościoła parafialnego św. Marka z 1390 roku;

Zdjęcie 5. Kaplica cmentarna

- murowana kapliczka neoklasycystyczna przy ulicy Czarnieckiego z 1889 roku zbudowana na miejscu spalonej w 1709 roku przez Szwedów kaplicy św. Wawrzyńca;

Zdjęcie 6. Kapliczka przy ul. Czarnieckiego

- grodzisko zwane Górą Zamkową lub Górą Bony, które jest świetnym punktem widokowym, miejsce wczesnośredniowiecznego grodu, na którym istniał drewniany zamek, zbudowany prawdopodobnie w czasach księcia Janusza I, czyli w II połowie XIV wieku, wykorzystywany w XVIII wieku jako siedziba Sądu Grodzkiego, został rozebrany pod koniec XIX wieku.

Zdjęcie 7. Widok na Górę Zamkową od strony rzeki Narew

Ponadto warte obejrzenia są domy mieszkalne drewniane i murowane z końca XIX i początku XX wieku.

Do rejestru zabytków wpisany jest układ urbanistyczny Wizny.

Warto również zobaczyć znajdującą się przy drodze z Wizny do Srebrowa kapliczkę, na jej szybie w 1996 roku pojawił się wizerunek Matki Boskiej z Dzieciątkiem, który przyjeżdżali oglądać ludzie z całego kraju. Kapliczka stoi pomiędzy drzewami – pomnikami przyrody, w zbudowanej w 1996 roku grocie z polnych kamieni. Zgodnie z legendą w miejscu tym stała kiedyś szubienica, na której tracono przestępców napadających na flisaków i okradających ich z towaru.

Zdjęcie 8. Kapliczka przy drodze z Wizny do Srebrowa

Od kilku lat w Wiźnie organizowany jest w czerwcu festyn pod nazwą Noc Świętojańska. Jest to, odbywająca się na terenie boiska szkolnego, impreza o charakterze sportowo-rekreacyjnym, w trakcie której odbywa się m.in. tradycyjne puszczanie wianków na wodę, konkurs na najdłuższy warkocz, pokaz umiejętności strażackich.

Również od kilku lat organizowany jest Gminny Konkurs Recytatorski Polskiej Poezji Patriotycznej dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.

Corocznie we wrześniu organizowany jest Zlot Pamięci Września 1939, którego głównym punktem jest Apel Poległych pod pomnikiem Obrońców Odcinka Wizna Samodzielnej Grupy Operacyjnej Narew.

Zdjęcie 9. Pomnik Obrońców Odcinka Wizna Samodzielnej Grupy Operacyjnej Narew znajdujący się w parku w Wiźnie

W szkole istnieje Izba Pamięci, w której zgromadzone są pamiątki z okresu II wojny światowej, głównie dotyczące bitwy pod Wizną. Jednak pomieszczenie, w którym się mieści jest nieodpowiednie, aby można było właściwie wyeksponować zgromadzone eksponaty.

W Wiźnie istnieje Zespół Śpiewaczy, który powstał w 2005 roku. Zespół stara się przywrócić tradycję i zainteresować młodzież starymi zwyczajami i obrzędami charakterystycznymi dla tego regionu. Bierze czynny udział w krzewieniu kultury i kultywowaniu tradycji na szczeblu zarówno regionalnym jak też ogólnopolskim. Posiada w swoim dorobku wiele nagród i wyróżnień.

W Wiźnie istnieje również Wiźnieńskie Towarzystwo Wędkarskie i Ekologiczne organizujące w pierwszy weekend lipca i sierpnia maratony wędkarskie, w których bierze udział ok. 30 trzyosobowych drużyn.

Upowszechnianiem kultury fizycznej zajmuje się istniejący od 1999 roku uczniowski klub sportowy oraz klub sportowy Skra Wizna działający od 1993 roku, grający obecnie w IV lidze piłki nożnej.

2.4. Środowisko przyrodnicze

Wizna, jak całe województwo podlaskie, położona jest na terenie Zielonych Płuc Polski. Leży nad rzeką Narew, w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego i sąsiaduje z Łomżyńskim Parkiem Krajobrazowym Doliny Narwi. Część gruntów miejscowości Wizna zostało włączonych do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 (obszar Dolina Biebrzy).

Stosunkowo bogata rzeźba terenu uwarunkowana jest różnicami wzniesień, wysokości względne pomiędzy poszczególnymi formami morfologicznymi dochodzą do kilkudziesięciu metrów. Duże jest również zróżnicowanie nachylenia terenu – od prawie płaskich form dolinowych do ponad 15%. Dzięki tak ukształtowanej rzeźbie terenu istnieją liczne naturalne punkty widokowe, z których można podziwiać panoramę okolicy. Atrakcyjność krajobrazową wzbogacają wody powierzchniowe, głównie rzeka Narew, która w tej części doliny silnie meandruje. Wahania stanów wód w stacji wodowskazowej w Wiźnie zawierają się pomiędzy 200 a 479 cm, przy średnim rocznym stanie wynoszącym 349 cm. Nieuregulowane koryto rzeczne sprawia, że co roku w okresie wiosennych roztopów rzeka wylewa na rozległe tereny terasy zalewowej.

Zdjęcie 10. Rozlewiska Narwi w okolicy Wizny

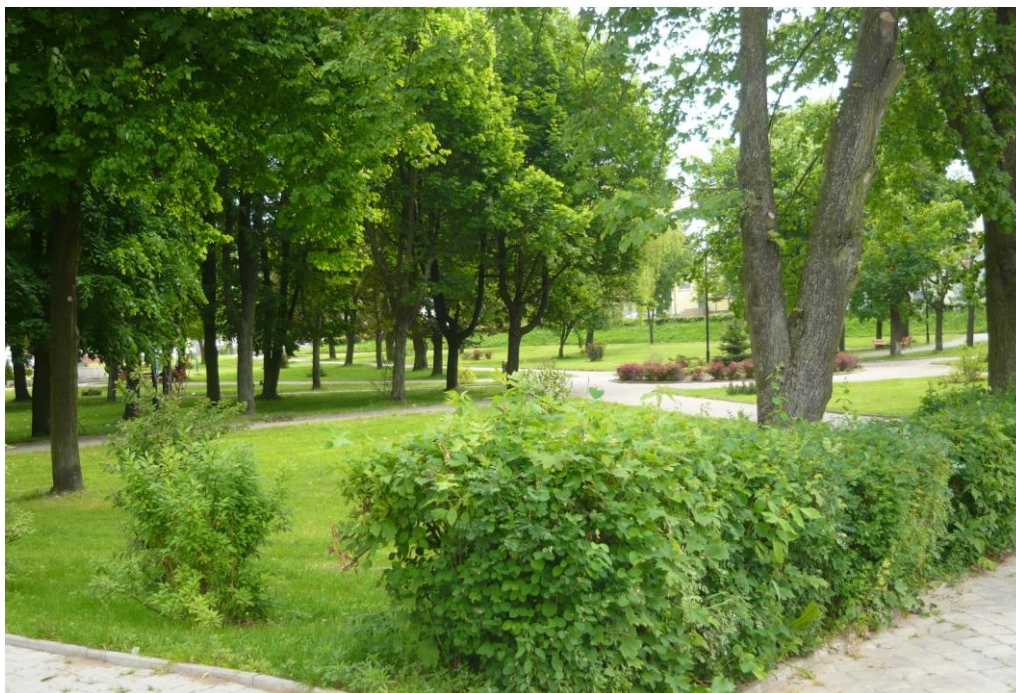
Szatę roślinną, obok powszechnie występujących gatunków, tworzą rzadkie formy roślinne znajdujące się pod ścisłą ochroną, zwiększające atrakcyjność turystyczną i krajobrazową terenu. Są to zbiorowiska roślinne boru mechowiskowego i borealnej świerszczyny oraz: brzoza niska, gnieźnik leśny, goryczka wąskolistna, grązel żółty, kocanki piaszkowe, lilia

złotogłów, turówka wonna, widłak jałowcowy, szachownica kostkowała, fiołek torfowy, wełnianeczka alpejska, wierzba borówkolistna.

Unikalna fauna terenu jest najliczniej reprezentowana przez ptaki. Różnorodność naturalnych siedlisk roślinnych sprawia, że jest to doskonale miejsca bytowania wielu gatunków ptaków, w tym również lęgowych, których część zagrożona jest wyginięciem i wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi oraz na Europejską Czerwoną Listę Zwierząt Zagrożonych Wyginięciem. Dolina Narwi jest jedną z nielicznych w Polsce ostoji dla bataliona, dubelta i wodniczki.

Pomnikami przyrody są, rosnące przy drodze Wizna – Srebrowo, 3 topole białe o obwodach pni od 385 do 420 cm i wysokości ok. 23 m.

W centrum Wizny znajduje się park o powierzchni 9400 m².

Zdjęcie 11. Park wiejski w centrum Wizny

2.5. Gospodarka i turystyka

W Wiźnie działa 38 podmiotów gospodarczych, w większości prowadzących działalność jednoosobową. Największym podmiotem gospodarczym działającym na terenie miejscowości jest firma handlowo-usługowa „Olimpia” posiadająca w Wiźnie 2 sklepy i zatrudniająca najwięcej pracowników.

W Wiźnie działa Spółdzielnia Kółek Rolniczych oferująca usługi rolnicze dla miejscowej ludności; posiada również stację diagnostyczną i stację paliw. Druga stacja paliw zlokalizowana jest w sąsiedztwie drogi krajowej nr 64 przy wjeździe do Wizny.

Mieszkańcy miejscowości zajmują się głównie rolnictwem, ale rozwijają się również usługi turystyczne, głównie agroturystyka. W Wiźnie istnieje 5 kwater agroturystycznych:

- Kazimierza Ptaszyńskiego przy ul. Jana Pawła II 12,
- Zenona Borawskiego przy ul. Czarnieckiego 109,
- Marii Ostrowskiej przy ul. Kopernika 12,
- Aliny i Krzysztofa Karpińskich przy ul. Czarnieckiego 39A,
- Henryka i Barbary Borawskich przy ul. Kombatantów.

Wszystkie należą do Biebrzańsko-Narwiańskiego Towarzystwa Agroturystycznego ŁOŚ, mającego siedzibę w Wiźnie i skupiającego łącznie 33 gospodarstwa agroturystyczne.

Gospodarstwa agroturystyczne, poza noclegami i wyżywieniem, oferują swoim gościom również: łowienie ryb, zbieranie grzybów, ognisko lub grilla, kurs dojenia krów, wypiek chleba, przejażdżkę bryczką lub kulig zimą, spływy kajakami i łodzią, przeprawy promem i puchówką, piesze wyprawy szlakami przez bagna, zwiedzanie zabytkowych obiektów i ciekawych miejsc historycznych, zimą piesze wycieczki po zamrzniętych bagnach, rozpoznawanie śladów zwierząt, trasy narciarskie oraz imprezy integracyjne przy kominku z pokazem slajdów.

Usługi hotelowe w Wiźnie świadczy również zajazd Kasztelan Wiski, nawiązujący stylem budynków, wnętrza i ogrodu do siedziby kasztelanów z XV-XVI wieku.

Usytuowanie Wizny z dala od ośrodków wielkiego przemysłu sprawia, że środowisko naturalne jest nieskażone i sprzyja rekreacji oraz aktywnemu wypoczynkowi. Atmosfera naturalnego środowiska, jaką stwarza rzeka Narew sprawia, że Wizna jest wspaniałym miejscem rekreacji i wypoczynku cenionym zarówno przez wędkarzy jak też całe rodziny, które nad brzegami rzeki organizują sobie biwaki i pikniki.

Wizna posiada dogodne warunki dla aktywnego wypoczynku m.in. dzięki mającym tu początek 4 szlakom turystycznym:

- pieszy niebieski: Wizna – Góra Strękowa – Laskowiec – Barwik – Olszowa Droga – Goniądz – Dolistowo – Jagłowo – Trzyrzeczki – Jałowo – Lipsk długości 130,7 km,
- pieszo-rowerowy żółty: Wizna – Burzyn – Twierdza Osowiec – Goniądz długości 64,3 km,
- rowerowy Wizna – Burzyn – Brzostowo – Radziłów – Klimaszewnica – Białaszewo – Ruda – Pieńczykówek – Ciszewo – „Las Grzędy” – Orzechówka – śluza Sosnowo długości 130,7 km,
- kajakowy Wizna – Łomża.

Ponadto planowane jest utworzenie ścieżek rowerowych.

Wizna stanowi również świetne miejsce wypadowe do zwiedzenia położonych niedaleko: Biebrzańskiego Parku Narodowego (5 km), Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi (7 km), Narwiańskiego Parku Narodowego (30 km), rezerwatu Czerwone Bagno (80 km), Schronu kapitana Raginisa (8 km), Muzeum Przyrodniczego w Drozdowie (25 km), Rezerwatu przyrody Kalinowo (26 km), synagogi w Tykocinie (35 km), Skansenu Kurpiowskiego w Nowogrodzie (38 km), Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu (45 km), twierdzy w Osowcu (50 km).

2.6. Rolnictwo

Wizna, podobnie jak cała gmina, ma charakter rolniczo-turystyczny. Ponad 80% powierzchni zajmują użytki rolne, wśród których zdecydowaną większość (prawie 68%) stanowią grunty orne; 32% powierzchni użytków rolnych zajmują łąki i pastwiska, a tylko niewiele ponad 0,1% – sady.

Na terenie Wizny znajduje się 560 gospodarstw rolnych. Zdecydowaną większość (70%) stanowią gospodarstwa małe – 203 gospodarstwa zajmują powierzchnię mniejszą niż 1 ha, 189 posiada powierzchnię pomiędzy 1 a 5 ha; gospodarstw średnich (pomiędzy 5 a 15 ha) jest 134 (24%), natomiast gospodarstw dużych, zajmujących powierzchnię większą niż 15 ha, jest tylko 34 (6%), z czego tylko 2 posiadają powierzchnię większą niż 30 ha.

Rolnictwo jest głównym źródłem utrzymania mieszkańców. Gleby są zróżnicowane, ich jakość nie jest zbyt wysoka, dlatego też dominują uprawy zbóż. Obfitość łąk i pastwisk

przyczyniła się do popularności hodowli bydła mlecznego. Poza tym rolnicy zajmują się również hodowlą trzody chlewnej i w mniejszym stopniu innych gatunków zwierząt.

2.7. Infrastruktura społeczna

W Wiźnie mają siedzibę: Urząd Gminy, poczta, bank, Spółdzielnia Kółek Rolniczych, lecznica weterynaryjna, ośrodek zdrowia, apteka, szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum dla dorosłych, biblioteka publiczna, kościół parafialny.

Dobrze rozwinięta jest sieć sklepów rozmieszczonych w sposób dogodny zarówno dla mieszkańców Wizny jak też innych klientów. W Wiźnie działa 5 sklepów spożywczych lub spożywczo-przemysłowych, 5 z odzieżą używaną, 2 z artykułami rolno-przemysłowymi, 1 z meblami wypoczynkowymi i artykułami przemysłowymi, 1 z artykułami przemysłowymi oraz piekarnia. Ponadto w każdy poniedziałek na placu w centrum miejscowości odbywa się targ.

W centrum Wizny usytuowany jest Urząd Pocztowy oraz oddział Banku Spółdzielczego w Piątnicy, obsługujące mieszkańców całej gminy.

Zdjęcie 12. Bank Spółdzielczy

W Wiźnie funkcjonują mieszczące się w jednym budynku: szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym oraz jedyne w gminie gimnazjum i liceum zaoczne dla dorosłych.

W roku szkolnym 2007/2008 w Szkole Podstawowej im. Obrońców Wizny uczy się 219 uczniów, w gimnazjum – 203, do oddziału przedszkolnego uczęszcza 26 dzieci. W szkole podstawowej pracuje 27 nauczycieli, w gimnazjum – 20.

W budynku szkoły działa również zaoczne liceum ogólnokształcące dla dorosłych prowadzone przez Siedleckie Centrum Edukacyjne.

Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia mieszkańcom Gminny Ośrodek Zdrowia. Ośrodek jest jednostką organizacyjną Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Łomży, którego organem założycielskim i nadzorującym jest Rada Powiatu Łomżyńskiego. W skład GOZu wchodzi: gabinety lekarza rodzinnego, gabinet rehabilitacji oraz poradnia ginekologiczno-położnicza. W budynku ośrodka mieści się również apteka.

Zdjęcie 13. Gminny Ośrodek Zdrowia

Bazę sportową miejscowości tworzą: boisko szkolne, na którym mecze rozgrywa również miejscowy klub piłkarski oraz sala gimnastyczna przy szkole. Gmina rozpoczęła budowę nowej hali sportowej.

W Wiźnie działa również Gminne Centrum Informacji (GCI) zajmujące się udzielaniem osobom bezrobotnym informacji dotyczących dostępnych miejsc pracy, możliwości przeszkolenia lub przekwalifikowania, natomiast rolnikom doradzające w kwestiach związanych ze zdobywaniem środków pomocowych i pomagające wypełniać wnioski o dopłaty bezpośrednie; zorganizowano tu również punkt poradnictwa prawnego dla wszystkich mieszkańców gminy. W pomieszczeniach GCI odbywają się również targi pracy

organizowane przez OHP. Turyści mogą w GCI uzyskać informację na temat walorów Wizny i okolic oraz możliwości zakwaterowania w gospodarstwach agroturystycznych. Istnieje kawiarenka internetowa, można też skorzystać z usług fax i ksero.

Opieką socjalną zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, obejmujący swoją działalnością ponad 10% mieszkańców gminy.

Nad bezpieczeństwem publicznym zarówno Wizny jak i całej gminy czuwają policjanci z komisariatu w Jedwabnem i punktu przyjęć interesantów w samej Wiźnie.

W Wiźnie działa również Ochotnicza Straż Pożarna, skupiająca obecnie 40 członków, w tym 20 czynnych. Została założona w roku 1904 pod nazwą Ochotniczej Straży Ogniowej, na jej czele stanął założyciel Czesław Kuberski. Jednostka posiada bazę w postaci remizy w wielofunkcyjnym budynku, w którym mieści się również Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna i Gminne Centrum Informacji.

Zdjęcie 14. Budynek wielofunkcyjny, w którym mieści się remiza OSP, Urząd Gminy, GCI i biblioteka

Wyposażenie OSP stanowią:

- 4 samochody: Jelcz, Star 244, Star Man (wszystkie należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Drogowego), Lublin II,
- zestawy do: ratownictwa drogowego, ratownictwa medycznego, ochrony dróg oddechowych,
- agregat prądotwórczy, pług do odśnieżania, 2 piły do drewna i jedna do betonu, pompa szlamowa.

2.8. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Wizna ma korzystne położenie komunikacyjne; w jej granicach znajduje się ok. 3,85 km drogi krajowej nr 64 Piątnica – Jeżewo łączącej drogi krajowe nr 8 Warszawa – Białystok i nr 61 Łomża – Augustów oraz ok. 2,3 km drogi powiatowej nr 1934B Piątnica Poduchowna – Drozdowo – Bronowo – Wizna (ul. Czarnieckiego). Ponadto sieć drogową tworzą drogi gminne: nr 105611B Wizna – Ruś, nr 105612B Wizna – Babieniec, nr 105618B Wizna – Rutki, nr 105625B Wizna – Bronowo – wszystkie o nawierzchni żwirowej oraz droga nr 105624B Wizna (ul. Łomżyńska) o nawierzchni asfaltowej i drogi będące pod zarządem gminy, czyli wszystkie ulice w Wiźnie. Stan techniczny znajdujących się na terenie miejscowości odcinków drogi powiatowej jest dobry (była modernizowana kilka lat temu), natomiast drogi krajowej, gminnych i części dróg będących pod zarządem gminy jest nienajlepszy; nośność niektórych dróg jest niższa niż określają to warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, poza tym część dróg posiada nawierzchnię żwirową.

Na terenie Wizny znajdują się trzy przystanki autobusowe. Wizna posiada połączenia autobusowe ze wszystkimi większymi wsiami gminy, kilkanaście w ciągu dnia z miastem powiatowym – Łomżą oraz stolicą województwa – Białymstokiem. Przez Wiznę kursują również autobusy, którymi można dotrzeć bezpośrednio do Gdańska, Kętrzyna, Kołobrzegu, Mrągowa, Olsztyna, Ostrołęki, Przasnysza i Szczecina.

Mieszkańców Wizny w wodę zaopatruje wodociąg zbiorowy „Wizna”, który dostarcza wodę również wsiom: Boguszki, Małachowo, Męczki, Ruś, Rutkowskie, Sambory, Sieburczyn, Wierciszewo, Zanklewo. Ujęcie wody dla niego składa się z jednej studni wierconej (głębiny) usytuowanej na działce znajdującej się w odległości około 70 metrów od stacji uzdatniania wody znajdującej się w centralnej części Wizny przy ul. Kopernika. Studnia SW2 jest podstawową i zapewnia zaopatrzenie w wodę ww. miejscowości. Studnia SW1 nie jest w pełni sprawna, brak źródła zasilania oraz znaczna odległość od stacji na razie eliminują ją jako źródło wody, także rezerwowe. Zasoby eksploatacyjne wynoszą 97 m³/h, wykorzystywane są jednak tylko w 65%. W Wiźnie istnieje ponadto studnia głębinowa na terenie Spółdzielni Kółek Rolniczych. Sieć wodociągowa na terenie Wizny posiada długość 7 km i 285 przyłączy wodociagowych o łącznej długości 5,2 km; jest wykorzystywana w 75%. Infrastrukturą wodociagową zarządza Spółdzielnia Kółek Rolniczych. Poziom zwodociagowania Wizny wynosi 96%.

Wizna jest jedyną miejscowością w gminie posiadającą kanalizację. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 10 km, liczba przykanalików – 307. Oczyszczaniem pochodzących z sieci kanalizacyjnej ścieków zajmuje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków SBR Biogest zlokalizowana w odległości ok. 200 metrów od południowych zabudowań miejscowości. Oczyszczalnia posiada przepustowość 200 m³/dobę, jednak średnia roczna wielkość oczyszczonych ścieków oscyluje w granicach 80 m³/dobę. Infrastrukturą kanalizacyjną zarządza Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Wiźnie. Poziom skanalizowania Wizny wynosi 93%.

W celu usuwania odpadów Urząd Gminy zakupił pojemniki do gromadzenia odpadów stałych, które nieodpłatnie użyczył wszystkim zainteresowanym właścicielom posesji. Ponadto wspólnie z gminami Jedwabne, Radziłów i Przytuły zakupiono samochód śmieciarkę dla Komunalnego Zakładu Budżetowego w Jedwabnem, który raz w miesiącu opróżnia pojemniki i wywozi odpady na gminne wysypisko zlokalizowane na gruntach wsi Wizna. Składowisko odpadów jest zarządzane i utrzymywane przez Urząd Gminy w Wiźnie. Wysypisko zajmuje powierzchnię ok. 1,10 ha, jego teren jest ogrodzony, posiada monitoring wód podziemnych; jednak wysypisko jest nieurządzone, brakuje uszczelnienia dna i segregacji odpadów. Wysypisko posiada instrukcję eksploatacji z ustalonym okresem korzystania do 31 maja 2009 roku. W celu zapewnienia właściwego zagospodarowania odpadów po upływie tej daty Gmina Wizna, na podstawie porozumienia zawartego 5 kwietnia 2007 r. z Miastem Łomża, uczestniczy we wspólnym projekcie Łomżyńskiego Rejonu Funkcjonalnego Gospodarki Odpadami, którego celem jest stworzenie wspólnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, m.in. poprzez budowę Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w miejscowości Czartoria w gm. Miastkowo.

Zaopatrzenie w energię elektryczną jest wystarczające. Wizna zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji transformatorowej 110/15 kV (GPZ) w Wiźnie, która jest zasilana liniami napowietrznymi 110 kV krajowego systemu sieci WN. W Wiźnie istnieje 11 stacji transformatorowych o łącznej mocy transformatorów 1082 KVA, w większości są to słupowe stacje transformatorowe typu ŻH, STS i STSa. Sieć elektroenergetyczna jest w zadowalającym stanie technicznym.

W sieci ciepłowniczej działa kilka kotłowni zbiorczych, którymi objęte są budynki użyteczności publicznej, zaś pozostała zabudowa posiada kotłownie indywidualne lub piece grzewcze, podstawowym paliwem grzewczym jest węgiel i drewno.

Wizna nie ma podłączenia do sieci gazociągowej, mieszkańcy korzystają z butli gazowych z propanem-butanem. Istnieje jednak możliwość korzystania w przyszłości z gazu ziemnego.

2.9. Obszary o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców

W Wiznie obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych jest centrum miejscowości, czyli rynek z zachowanym średniowiecznym układem przestrzennym wychodzących z niego ulic: Cmentarnej, Zamkowej, 1000-lecia, Mickiewicza, Jana Pawła II, Pawła z Wizny i Senatorskiej.

Rysunek 3. Centrum miejscowości Wizna

Przy samym rynku (placu kpt. Raginisa) i niektórych ulicach wychodzących z jego narożników znajdują się ważne dla miejscowej społeczności obiekty. Przy placu kpt. Raginisa mieści się Urząd Gminy, ośrodek zdrowia, apteka, poczta, bank, szkoła podstawowa, gimnazjum oraz większość znajdujących się w miejscowości sklepów, a także plac, na którym w każdy poniedziałek odbywa się targ.

Zdjęcie 15. Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Wiźnie

Przy ulicy Mickiewicza zlokalizowane są 3 sklepy, w tym największy w Wiźnie sklep Olimpia (jedyny samoobsługowy).

Zdjęcie 16. Sklep Olimpia przy ul. Mickiewicza w Wiźnie

Ulica Pawła z Wizny prowadzi do kościoła parafialnego, natomiast ulica Cmentarna – na cmentarz (kościół parafialny, znajdująca się obok niego kaplica oraz część cmentarza są obiektami wpisanymi do rejestru zabytków). Wszystkie te miejsca są bardzo często odwiedzane przez mieszkańców, część również przez turystów, dlatego ważne jest, aby zarówno drogi i chodniki jak też parkingi znajdujące się w obrębie tych miejsc były w dobrym stanie technicznym. Obecny stan techniczny części parkingu zlokalizowanego przy placu kpt. Raginisa, w sąsiedztwie budynku Urzędu Gminy jest średni, a części bardzo zły, dlatego ważną i pilną sprawą jest jego remont, żeby osoby zmotoryzowane korzystające z wyżej wymienionych obiektów mogły zostawiać na nim swoje pojazdy bez obaw o ich uszkodzenie. Remont parkingu poprawi również estetykę miejscowości, podobnie jak remont chodników. Wyremontowane chodniki poprawią bezpieczeństwo korzystających z nich mieszkańców i turystów, ponieważ właściwa nawierzchnia w dobrym stanie technicznym zmniejszy prawdopodobieństwo urazów nóg (np. skręceń).

3. OCENA SŁABYCH I MOCNYCH STRON MIEJSCOWOŚCI

Mocne strony:

- położenie na terenie Zielonych Płuc Polski, w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz w sąsiedztwie Parku Krajobrazowego Doliny Narwi,
- atrakcyjne warunki przyrodniczo-krajobrazowe,
- korzystne położenie przy drodze krajowej nr 64,
- dobrze rozwinięty układ dróg umożliwiający dojazd do wszystkich miejscowości gminy,
- dobre połączenia komunikacyjne z Łomżą i Białymstokiem oraz innymi miastami w Polsce,
- bogata historia, wysokie walory kulturowe – liczne zabytki, ciekawe miejsca, zachowany historyczny układ urbanistyczny, zachowane tradycyjne budownictwo,
- walory wędkarskie Narwi,
- dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna, istnienie oczyszczalni ścieków,
- dobre zaopatrzenie w energię elektryczną,

- warunki sprzyjające rozwojowi turystyki,
- warunki sprzyjające rozwojowi agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,
- zasoby siły roboczej, zwłaszcza mężczyzn,
- istnienie szkoły podstawowej i gimnazjum,
- możliwość uzyskania na poziomie podstawowym, gimnazjum i średnim wykształcenia w Wiźnie,
- istnienie Gminnego Ośrodka Zdrowia zabezpieczającego podstawowe potrzeby medyczne mieszkańców,
- niewystępowanie przemysłu będącego źródłem zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Słabe strony:

- niski standard techniczny części dróg,
- zły stan chodników przy niektórych ulicach,
- zanieczyszczenie środowiska obszarów położonych przy drodze krajowej,
- brak sieci gazowej,
- słabo rozwinięta baza turystyczno-gastronomiczna,
- brak obiektów sportowych,
- brak miejsc zabaw dla dzieci,
- zbyt mała w stosunku do potencjału liczba kwater agroturystycznych,
- niewystarczająca liczba gospodarstw ekologicznych,
- systematyczny spadek liczby ludności,
- zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym,
- niski poziom wykształcenia mieszkańców,
- niewystarczająca liczba miejsc pracy,
- brak zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego ograniczający wielkość produkcji rolnej,

- niewykorzystywanie bogactwa rzemiosła i folkloru do promocji.

Szanse:

- rozwój przyjaznej środowisku turystyki pieszej, rowerowej i wodnej;
- rozwój wędkarstwa,
- utworzenie ścieżek dydaktycznych,
- rozwój agroturystyki i ekoturystyki oraz turystyki pobytowej i kwalifikowanej (kajakarstwo, ornitologia, wędkarstwo),
- rozwój podstawowej infrastruktury turystycznej (punkty gastronomiczne, pole biwakowe, kąpielisko, przystań wodna, wypożyczalnia kajaków),
- rozwój infrastruktury sportowej,
- podniesienie poziomu wykształcenia,
- budowa gazociągu magistralnego wysokiego ciśnienia,
- przebudowa i modernizacja dróg w celu zapewnienia odpowiednich standardów,
- rozwój rolnictwa ekologicznego i gospodarstw agroturystycznych,
- możliwość pozyskiwania środków z funduszy unijnych i innych źródeł zewnętrznych na dofinansowanie inwestycji,
- stworzenie systemu promocji turystycznej,
- wzbogacenie oferty kulturalnej,
- generowanie miejsc pracy w Wiźnie,
- uaktywnienie mieszkańców,
- rozwój wypoczynku sezonowego dla dzieci i młodzieży (kolonie, zimowiska).

Zagrożenia:

- ograniczenia w rozwoju wynikające z położenia na terenach prawnie chronionych,
- starzenie się ludności,
- migracja młodych poza teren gminy,
- ograniczone środki finansowe na budowę i modernizację infrastruktury,

- okresowe trudności ze zbytem produktów rolnych,
- zanieczyszczenie wód ograniczające możliwości kąpielowe,
- niewystarczająca ilość środków finansowych na prowadzenie działalności sportowej,
- brak odpowiedniej bazy do prowadzenia działań kulturalnych.

4. KIERUNKI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI I PLANOWANE DZIAŁANIA

Realizacja zaplanowanych zadań przyczyniających się do odnowy Wizny służy również osiągnięciu celów szczegółowych rozwoju miejscowości, którymi są:

- poprawa estetyki i podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości,
- poprawa stanu infrastruktury,
- podniesienie standardu życia mieszkańców,
- rozwijanie działalności kulturalnej i rekreacyjno-sportowej,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców.

Rozwojowi Wizny sprzyjać będzie realizacja działań przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną planowane do realizacji w miejscowości Wizna w latach 2008 – 2017

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Szacunkowy koszt zadania w PLN	Planowany termin realizacji	Źródło pozyskania środków	Cel zadania	Przeznaczenie
1.	Przebudowa dróg gminnych w Wiznie: - ul. Kopernika, - ul. Senatorska, - ul. Tysiąclecia, - ul. Pawła z Wizny, - ul. Nadnarwiańska, - ul. Szkolna, - ul. Polna, - ul. Zamkowa, - ul. Ogrodowa, - ul. Cmentarna	1 500 000	2009-2017	NPPDL oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa bezpieczeństwa i podniesienie komfortu korzystania z drogi, poprawa estetyki miejscowości	Poprawa infrastruktury technicznej miejscowości

2.	Remont chodników w Wiźnie przy następujących ulicach: - ul. Kopernika, - ul. Senatorska, - ul. Nadnarwiańska, - ul. Szkolna, - ul. Polna, - ul. Zamkowa, - ul. Ogrodowa, - ul. Jana Pawła II,	900 000	2008-2017	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa komfortu korzystania z chodników, poprawa estetyki miejscowości	Poprawa infrastruktury technicznej miejscowości
3.	Remont chodników przy ul. Mickiewicza, ul. Pawła z Wizny, ul. Cmentarnej, ul. Plac Kpt. Raginisa w Wiźnie oraz remont parkingu przy budynku Urzędu Gminy i OSP w Wiźnie.	457 189	2011	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa komfortu korzystania z chodników, poprawa estetyki miejscowości, kształtowanie przestrzeni publicznej	Poprawa infrastruktury technicznej miejscowości
4.	Przebudowa drogi gminnej ul. Kombatantów do ul. Polnej wraz z budową ścieżki rowerowej	350 000	2010-2014	Środki własne Gminy Wizna	Poprawa komfortu korzystania z drogi, poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej	Poprawa infrastruktury technicznej miejscowości, poprawa funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej miejscowości
5.	Przeprawa promowa przez rzekę Narew w m. Wizna – ul. Kopernika	100 000	2011-2015	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa infrastruktury turystycznej	Poprawa funkcji turystycznej miejscowości
6.	Budowa systemu selektywnej zbiórki odpadów	100 000	2011-2016	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa podstawowych usług na terenie miejscowości	Funkcja ekologiczna
7.	Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Wiźnie	1 950 000	2008-2009	FRKF, PFRON, środki własne Gminy Wizna	Rozwój bazy sportowej i zwiększenie dostępności do niej, wzrost liczby osób uprawiających sport, poprawa kondycji fizycznej mieszkańców, poprawa warunków rozwoju fizycznego uczniów	Zaspokojenie potrzeb rekreacyjno-sportowych
8.	Budowa boiska sportowego w Wiźnie	1 500 000	2011-2013	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa stanu infrastruktury sportowej, rozwój bazy sportowej, zwiększenie dostępności do niej	Zaspokojenie potrzeb rekreacyjno-sportowych

9.	Przebudowa i remont budynku wielofunkcyjnego z przeznaczeniem na izbę pamięci narodowej oraz świetlicę wiejską w m. Wizna	250 000	2009	środki własne Gminy Wizna	Poprawa infrastruktury kulturalnej, zaspokojenie potrzeb społeczno-kulturalnych mieszkańców, kształtowanie ładu przestrzennego	Zaspokojenie potrzeb społeczno-kulturalnych i rekreacyjnych
10.	Budowa placu zabaw dla dzieci w Wiźnie. Remont chodników w otoczeniu parku wiejskiego w Wiźnie z przebudową placu przed pomnikiem pamięci narodowej	258 533	2009	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży, poprawa komfortu korzystania z chodników, poprawa estetyki miejscowości, kształtowanie przestrzeni publicznej	Zaspokojenie potrzeb sportowo-rekreacyjnych, zapewnienie ładu przestrzennego
11.	Odnowa parku wiejskiego w Wiźnie (urządzenie zieleni parkowej, wyposażenie)	1 800 000	2010-2013	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, kształtowanie przestrzeni publicznej, poprawa estetyki miejscowości	Poprawa funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej miejscowości, zapewnienie ładu przestrzennego
12.	Tworzenie i urządzenie tras rowerowych oraz punktów obserwacyjnych fauny i flory	300 000	2011-2017	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej	Poprawa funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej miejscowości
13.	Budowa pasażu spacerowego ulicą Pawła z Wizny od centrum Wizny w kierunku rzeki Narew	160 000	2011-2012	RPO WP oraz środki własne Gminy Wizna	Kształtowanie ładu przestrzennego, rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych	Poprawa funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej miejscowości
14.	Budowa przystani dla kajaków przy rzece Narew w m. Wizna w ciągu pasażu spacerowego	60 000	2011-2013	RPO WP oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, poprawa atrakcyjności turystycznej i wypoczynkowej	Poprawa funkcji turystycznej miejscowości
15.	Urządzenie terenu i utworzenie pól namiotowych (sanitariaty, natryski) w m. Wizna	250 000	2011-2013	RPO WP oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, poprawa atrakcyjności turystycznej i wypoczynkowej	Poprawa funkcji turystycznej miejscowości
16.	Promocja regionu i gminy poprzez organizację imprez okolicznościowych	80 000	2008-2017	Środki własne Gminy Wizna	Promocja miejscowości i przyciągnięcie większej liczby turystów	Poprawa atrakcyjności turystycznej miejscowości

17.	Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Wizna	90 000	2011-2015	Środki własne Gminy Wizna	Kształtowanie ładu przestrzennego	Zapewnienie ładu przestrzennego
18.	Termomodernizacja budynku wielofunkcyjnego w Wiźnie	93 000	2009	środki własne Gminy Wizna	Poprawa stanu technicznego, zwiększenie komfortu użytkowania	Zaspokojenie potrzeb społeczno-kulturalnych i funkcja ekologiczna
19.	Termomodernizacja budynku UG i OSP w Wiźnie	312 000	2011-2012	Środki własne Gminy Wizna	Poprawa stanu technicznego, zwiększenie komfortu użytkowania	Funkcja ekologiczna
20.	Urządzenie miejsc do wypoczynku przy ścieżkach rowerowych w m. Wizna	40 000	2010-2011	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej	Poprawa funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej miejscowości
21.	Remont świetlicy wiejskiej wraz z jej wyposażeniem w Wiźnie	50 000	2010	PROW oraz środki własne Gminy Wizna	Poprawa infrastruktury kulturalnej, zaspokojenie potrzeb społeczno-kulturalnych mieszkańców	Zaspokojenie potrzeb społeczno-kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych

Większość inwestycji przedstawionych w Planie Odnowy Miejscowości Wizna jest zgodna z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich, konkretnie z dwoma działaniami osi 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej: działaniem Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej i działaniem Odnowa i rozwój wsi. Wszystkie zaplanowane inwestycje realizowane będą przez Gminę Wizna, spełniają więc wymóg dotyczący beneficjenta, którym w przypadku tych dwóch działań mogą być m.in. gminy. Zgodność co do zakresu działania i kryteriów dostępu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Zgodność określonych inwestycji z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Inwestycje z Planu Odnowy Miejscowości Wizna
<i>Działanie Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej</i>	
Zakres działania	
Tworzenie systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych	Budowa systemu selektywnej zbiórki odpadów
Kryteria dostępu	
Realizacja projektu w miejscowości należącej do gminy wiejskiej	Miejscowość Wizna leży na terenie gminy wiejskiej Wizna
<i>Działanie Odnowa i rozwój wsi</i>	
Zakres działania	

Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów: • pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe; • służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury	✓ Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Wiźnie ✓ Przebudowa i remont budynku wielofunkcyjnego z przeznaczeniem na izbę pamięci narodowej oraz świetlicę wiejską w m. Wizna ✓ Termomodernizacja budynku wielofunkcyjnego ✓ Termomodernizacja budynku UG i OSP w Wiźnie ✓ Remont świetlicy wiejskiej wraz z jej wyposażeniem w Wiźnie
Kształtowanie przestrzeni publicznej	✓ Odnowa parku wiejskiego w Wiźnie (urządzenie zieleni parkowej, wyposażenie) ✓ Zagospodarowanie terenu przy budynku wielofunkcyjnym w m. Wizna ✓ Budowa placu zabaw dla dzieci w Wiźnie. Remont chodników w otoczeniu parku wiejskiego w Wiźnie z przebudową placu przed pomnikiem pamięci narodowej ✓ Remont chodników przy ul. Mickiewicza, ul. Pawła z Wizny, ul. Cmentarnej, ul. Plac Kpt. Raginisa w Wiźnie oraz remont parkingu przy budynku Urzędu Gminy i OSP w Wiźnie
Budowa, remont lub przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych	✓ Urządzenie miejsc do wypoczynku przy ścieżkach rowerowych w m. Wizna ✓ Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi gminnej ul. Kombatanów do ul. Polnej ✓ Tworzenie i urządzenie tras rowerowych oraz punktów obserwacyjnych fauny i flory ✓ Przeprawa promowa przez rzekę Narew w m. Wizna – ul. Kopernika ✓ Budowa boiska sportowego w Wiźnie ✓ Budowa pasażu spacerowego ul. Pawła z Wizny od centrum Wizny w kierunku rzeki Narew ✓ Budowa przystani dla kajaków przy rzece Narew w m. Wizna w ciągu pasażu spacerowego ✓ Urządzenie terenu i utworzenie pól namiotowych (sanitariaty, natryski) w m. Wizna
Kryteria dostępu	
Realizacja projektu w miejscowości należącej do gminy wiejskiej Projekt wpisuje się w zakres Planu Odnowy Miejscowości Projekt nie ma charakteru komercyjnego	✓ Miejscowość Wizna leży na terenie gminy wiejskiej Wizna ✓ Inwestycje zapisane są w tabeli 1. w Planie Odnowy Miejscowości ✓ Projekty nie mają charakteru komercyjnego

Plan Odnowy Miejscowości Wizna jest również zgodny z Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej grupy Działania Stowarzyszenie „Sąsiedzi”, konkretnie z jej celem strategicznym 2. Wzrost atrakcyjności obszaru LGD jako miejsca zamieszkania, pracy i wypoczynku. Osiągnięcie celu pośredniego 2.1. Poprawa estetyki wsi ma prowadzić do wysokiej jakości zagospodarowania przestrzeni wiejskiej, jednym z mierników osiągnięcia celu jest liczba odnowionych obiektów. Osiągnięcie celu pośredniego 2.2. Rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej ma prowadzić m.in. do poprawy dostępności do urządzeń infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, jednym z mierników osiągnięcia celu jest liczba nowych i odnowionych urządzeń infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej.

Osiągnięciu celu 2 służyć będą operacje realizowane w ramach Przedsięwzięcia 2. Wieś przyjazna i gościnna; celem przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia na obszarze LGD poprzez estetyzację przestrzeni wiejskiej, rozwój infrastruktury społecznej i turystycznej, promocję obszaru oraz zachowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Wśród preferowanych typów operacji w zakresie Odnowy i rozwoju wsi znajdują się:

- budowa przebudowa, remont lub wyposażanie budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury;
- budowa przebudowa, remont przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych.

5. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Wizna rozpocznie się od wprowadzenia go w życie uchwałą Rady Gminy Wizna.

System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości realizowany będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej i w oparciu o dokumenty strategiczne Gminy Wizna.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia, czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania, polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci wskaźników, które opisują jego postęp i efekty. W monitorowaniu będą brały udział wszystkie podmioty realizujące poszczególne projekty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości.